

könyv
könyvtár
könyvtáros

1995
március

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

1995. március

Tartalom

Könyvtárpolitika

Dán Krisztina: Készülőfélben az iskolai könyvtárak tárgyszójegyzéke	3
Csík Tibor – Varga Katalin: Magyar képző- és iparművészeti tárgyszó- jegyzék	10
Tóth István: Program iskolai könyvtárak számára	24

Extra Hungariam

Roger Thomas: Amerikai könyvtárak – magyar könyvtárak	28
--	----

Fórum

A Bizottság válasza	31
Máder Béla: Kiegészítés	32
Maruszki József: Gyakorlatias gondolatok a „túlhízaltságról”	36

Konferenciák

Berke Barnabásné – Koltay Tibor: Library Networking in Europe	40
--	----

Könyv és Nevelés

Kelemen Elemér: Alapítvány a magyar iskola milleniumának szolgálá- tában	47
--	----

Nyilatkozat	53
--------------------------	----

Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz	54
--	----

Lapunk e számában Sipos Lídla festőművész grafikai szerepelnek

From the contents

- Krisztina Dán*: The list of subject headings for school libraries is in preparation (3);
Tibor Csík – Katalin Varga: The Hungarian list of subject headings on fine arts and applied arts (10);
József Maruszki: On oversize library holdings (36);

Cikkeink szerzői

Dán Krisztina, az FPI munkatársa; *Berke Barnabásné*, az OSZK fősztályvezetője; *Csik Tibor*, az MKM munkatársa; *Kelemen Elemér*, az OPKM c. főigazgatója; *Koltay Tibor*, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Központi Könyvtárának igazgatója; *Máder Béla*, a JATE Központi Könyvtárának igazgatója; *Maruszki József*, az FSZEK XIV. kerületi főkönyvtárának igazgatója; *Tóth István*, a budapesti Táncsics Gimnázium könyvtárostánára; *Varga Katalin*, az MKM munkatársa

Szerkesztőbizottság:
Maurer Péter elnök

Domsa Károlyné, Poprády Géza, Tóthné Környei Márta

Szerkeszti:
Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: 1054 Bp., Hold u. 6. – Telefon: 153-3763

Közreadja: a Könyvtári és Informatikai Kamara, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, az Országos Széchényi Könyvtár

Felelős kiadó: **Poprády Géza**, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

Készült az OSZK Nyomdaüzemében

Felelős vezető: **Burány Tamás**

Terjedelem: 5,7 A/5 kiadói ív. Munkaszám: 95.069

Lapunk megjelenéséhez támogatást kaptunk a Nemzeti Kulturális Alaptól

Terjeszti az Országos Széchényi Könyvtár

Előfizetési díj 1 évre 2400 forint. Egy szám ára 200 forint

HU-ISSN 1216-6804

Készülőfélben az iskolai könyvtárak tárgyszójegyzéke

Megszületett az ötletterv...

A számítógépesítés fokozatos iskolai könyvtári térhódításával újabb, hatásos lehetőség nyílt meg a zömében feldolgozatlan állományok formai, tartalmi feltárására. A dokumentumok formai jellemzőinek géprevitelével azonban egyre több problémát okozott a tematikai feltárást megbízhatóan garantáló és a számítástechnikai környezethez természetesen idomuló segédeszköz hiánya. Egyesek egyszerűen figyelmen kívül hagyták a tartalmi feltárás szakmai követelményét (hiszen a számítógép alkalmazása előtt is erejüket meghaladó feladatnak tekintették), mások rövidített ETO jelzetekkel próbálták meg az állomány – általában kisebb hányadát – tematikailag hozzáférhetővé tenni, és végül néhányan szabad, kötetlen tárgyszavazással oldották meg a feladatot, vállalva annak minden esetlegességét, következetlenségét.

Közben az iskolák növekvő dokumentumvagyonában még a könyvtárostanár is egyre nehezebben igazodik el. A jelenleg kb. 31 millióra becsülhető iskolai könyvtári könyvállomány mellett fokozatosan gyarapodik a nem nyomtatott dokumentumok választéka, mennyisége és gyakorlatilag ezekkel együtt szinte teljességgel megoldatlan a sajtótermékek tartalmi feltártsága. Megfelelő szakmai műszerezettség híján tehát még a meglévő ismerethordozókat sem tudják az iskolák, iskolai könyvtárak hatékonyan hasznosítani.

A megnövekedett önállóságukkal élő, élni akaró iskolák, pedagógusok pedig egyre nagyobb mértékben igénylik (s a jövőben még inkább fogják igényelni) a helyi tantervkészítéshez, a tananyag, módszerek, taneszközök szabad megválasztásához, alkalmazásához szükséges forrásokat, információkat, a jól felszerelt, sokoldalúan feltárt iskolai könyvtár szolgáltatásait. E szükségletek várhatóan **ki fogják követelni** előbb utóbb az iskola és iskolán kívüli gyűjteményekben rejlő szellemi értékek, információk gyors, pontos előhívhatóságának tájékoztató segédleteit. De az információszerzés korszerű technikai eszközének iskolai jelenlétére a tanulók önálló tájékozódásra nevelése szempontjából is elengedhetetlenül szükség van. A könyvtári katalógusok, adatbázisok használatának elsajátítása nélkül aligha lehet tanulóinkat a világban jól tájékozódó felnőttekké nevelni. Egyre kevésbé lehet a tanulmányokhoz szükséges ismeretek különböző forrásaiknak véletlenszerű kiválasztására hagyatkozni. A cél valóban az lenne, hogy az iskolai könyvtárat használók is minél rövidebb úton jussanak el a legmegfelelőbb információforrásokhoz, meghagyva ezzel ez idő nagyobb hányadát a dokumentumok felhasználására, a megszerzett ismeretek kreatív alkalmazására.

Tárgyszójegyzék a tervezés időszakában

A célirányosan, folyamatosan fejlesztett és sokoldalúan feltárt „műszerezett” könyvtár, könyvtári állomány célképe vezérelt bennünket, amikor jó két eszten-deje ötlettervet dolgoztunk ki a Fővárosi Pedagógiai Intézet szakmai műhelyében az iskolai könyvtárakban széleskörűen hasznosítható általános tárgyszójegyzék kidolgozására.

Ezt megelőzően gondosan körüljártuk a témát: a tapasztalatok alapján az Új Könyvekben (röv. UK-ban) régóta alkalmazott tárgyszójegyzéket nem tartottuk kielégítő megoldásnak, az egyes szakterületek tezauruszai pedig túlságosan részletezőek voltak (beleértve a pedagógiai tárgyszójegyzéket is!) a nemzeti általános tárgyszójegyzék megvalósítása pedig akkor (s még ma is) meglehetősen távolinak látszott.

A téma hazai és külföldi szakirodalmát gondosan tanulmányozva kiderült, hogy a nyugati országok iskolai könyvtárügye is hasonló problémával küszködik vagy nemrégiben állították össze a közoktatási intézmények könyvtári használatára szánt tárgyszójegyzéket. Tudomásunk szerint Norvégiában, Nagy-Britanniában, Németországban készült ilyen vállalkozás, többnyire a 80-as években megindult elektronizáció elterjedésével párhuzamosan.

Szakmai program

Rövid előkészítő időszak után az ötlettervből részletesen kidolgozott szakmai program készült intézményünk könyvtárának közreműködésével. Elgondolásainkat az alábbiakban összegezhetnénk:

- a pedagógiai szakmában és a közismereti tárgyakban megjelenő fogalmak kiemelésével és szakszerű szótárba rendezésével megoldhatónak látszik az állományok egységes tartalmi feltárása és dokumentumok gyors, pontos tematikai visszakkereshetősége,

- a tárgyszójegyzék a könyvtárhasználók számára közelálló, a mindennapi iskolai gyakorlatban alkalmazott fogalmi rendszerre épülve, szókészlete gyakorlatilag megegyezne a közismereti tárgyak tantervekben, tankönyvekben, tanári kézikönyvekben és természetesen az adott szakterületek fogalomtáraiban, szakirodalmában előforduló legfontosabb szakszókinccsel.

A szókincs végleges kialakításához feltétlenül célszerűnek (elkerülhetetlennek) látszik, hogy a minden iskolában közös tantervi követelményrendszer (NAT) végleges változatának fogalmi szókészletével is egyeztessük a szótár anyagát, hiszen ez fejezi ki a közeljövőben kötelezően oktandó, és elsajátítandó, korszerű, aktuális műveltség tartalmakat. Ez a lexikális „behasonlítás” fontos, nélkülözhetetlen – és jelentős munkatöbbletet kívánó – fázisa lesz még a tárgyszójegyzék végső kialakításának,

- a tárgyszavak gyűjtésének mélysége jelentette az egyik legnehezebben megoldható problémát: a válogatásban természetesen az iskolai szempontok lehettek a döntőek, tehát a tárgyszójegyzéknek olyan mélységben kell tartalmaznia az egyes szakterületek szókincsét, ameddig azok az iskolai munkában, a könyvtári kereső-kutató munkában használatosak, illetve, ameddig a legnagyobb iskolai

könyvtári állományok tartalmi választéka, tartalmi differenciáltsága fedezetül szolgálhat, tényleges értelmet (értelmes szerepet) adhat a tárgyszavaknak. (A funkciótlannal speciális tárgyszavak csak zavaróan felduzzasztott szókészletet eredményezhetnek.)

Ma már elmondhatjuk a gyűjtés tapasztalatai alapján, hogy talán ennek a racionális egyensúlynak a megteremtése okozta a legtöbb gondott gyűjtő és szakértő részére egyaránt.

– A tárgyszójegyzék terjedelmét az eredeti tervek szerint 8–10 000 egységben maximáltuk. A tárgyszójegyzék első változata kb. 6500 szócikket ölel fel, de minden valószínűség szerint bizonyos területeken a gyakorlati alkalmazás a szókészlet bővítését fogja eredményezni. Ez a tárgyszómennyiség nem tartalmazza a személy, illetve testületi, a földrajzi és kronologikus neveket.

– A hazai és iskolai gyakorlatban is tudva lévő, hogy leginkább az ETO rendszere szolgált a raktári rend és a tartalmi feltárás alapvető rendező elvül. Ha az iskolai könyvtárak áttérnek is a tárgyszórendszerre, az állomány raktári elrendezésében továbbra is az ETO-t fogják alkalmazni. Másrészt az is bizonyosnak látszik, hogy a magyar könyvtári rendszerben még sokáig használatos marad az egyetemes tizedes osztályozás – tehát a tanulókat az iskolában ennek a rendszernek a használatára is fel kell készíteni. A két rendszer összekapcsolása tehát szükségesnek látszik. Ennek érdekében a tárgyszavak ETO ekvivalensét is fel kell tüntetni (amennyiben ez lehetséges!). Pedagógiai hasznán túl ilyen módon esetleg megoldható az egyes szakterületek szókészletének ellenőrzése is.

– A tárgyszójegyzék a legkülönbözőbb dokumentumokban megragadható közös tartalom, egységes meghatározására, egyszerű, természetes kifejezésére alkalmas. Használatának különösen jelentős hozadéka lehet a tömegkommunikációs csatornák (sajtó, TV, rádió) útján belépő friss, aktuális információk, tematikai feltárása és beépíthetősége az iskola mindennapi munkájába. Egységesítő szerepe mellett lényegi jellemzője ugyanis a tárgyszórendszernek, hogy képes rugalmasan befogadni az általa közvetített új fogalmakat, szóhasználatot. Ez természetesen szükségessé teszi a tárgyszójegyzék folyamatos karbantartását, korrekcióját, rendszeres újradátumát.

– A tárgyszójegyzék **három szerkezeti elemből épül fel**: a tárgyszavak **alfabétikus elrendezésű szótárából**, amely könnyen kezelhető, természetes nyelvi elemekből építkezik (a lexikai egységek mellett tartalmazza azok értelmezőjét és a szükséges utalásokat, valamint a tárgyszó ETO ekvivalensét), a **szakesoros részből**, amely tematikus függőségében tekinti át a tárgyszavakat és a **részletes használati utasítást** (útmutatást).

– Tervünk gyakorlati jelentősége túlnő egy adott intézmény (típus), település érdekein. Országos érdeklődésre számottartó hiánypótló vállalkozásról, **valamennyi iskolatípusban jól használható**, a könyvtári munkálatok hatékonyságát javító **szakmai eszközről van szó**. Nem vállalkozhattunk azonban a szakképző intézmények szakirányú anyagának megfelelő tárgyszóanyag összeállítására.

Hol tartunk most?

Ötlettervtől a próbajáratig (1993 őszétől 1994 decemberéig)

Az előzetes ötletterv és a részletes szakmai program kidolgozását követően (Tari István – Dán Krisztina) megindulhatott a vállalkozás anyagi alapjának előteremtése és a kivitelezés szakmai lépéseinek kidolgozása, megszervezése.

Az 1993/94-es tanévben többszöri próbálkozás után elnyertük a „**Szerencsejáték Alapítvány és a Pro Scholis Urbis Alapítvány**” induláshoz szükséges – anyagi támogatását. Az FPI égisze alatt szervezett Könyvtárostanárok Alkotóköre tagjaiból verbuválódott a gyűjtők köre. Nagy tapasztalatokkal rendelkező könyvtárostanárok hét fős munkacsoportja szakterületi bontásban közel fél éven keresztül végzett kutató gyűjtőmunkájának köszönhető a kb. 6500 tételre tehető szókészlet. A szakmai lépéseket a tárgyszó adatlapot, a gyűjtési útmutatót felkért szakértők (Tóthné Környei Márta (OPKM) és Ládi László (ELTE)) dolgozták ki és ők irányították rendszeres összejövetelek és konzultációk formájában a szakmai munkát. Fontos fázisa volt e folyamatnak a gyűjtéshez szükséges szakterületi források összeállítása. Ezt követően került sor az összegyűjtött tárgyszavak ellenőrzésére, fogalmi egységesítésére, a tárgyszavak adatbázisba szervezésére, az utalások kijelölésére, **végül 1994 decemberére elkészült az iskolai könyvtári tárgyszójegyzék kipróbálásra alkalmas első változata**, amely tartalmazza a tárgyszavak alfabétikus elrendezésű szótárát a szükséges utalásokkal és a használatba vételhez nélkülözhetetlen utasításokat. Az utolsó munkafázis elvégzéséhez a MKM-től kaptunk újabb anyagi támogatást 1994-ben.

Közeli tervünk:

kipróbálástól a végleges változat közreadásáig (1995 februárjától 1995 decemberéig)

Az első verzióval megindulhat 1995 februárjában öt munkatárssal és öt budapesti iskolában a tárgyszójegyzék minőségi próbajárata. A négy hónapra tervezett munkálatok során – becsült adataink szerint – kb. 4–5000 féle dokumentum (cím) tárgyszavazásának tapasztalatai alapján megszülehetnek tárgyszókincs megerősítését, korrekcióját szolgáló javaslatok, melyek kritikai „átfésülé-

se” és szakértői átvezetése után megoldható a szótár fogalmi és szerkezeti véglegesítése.

Ezt követően, illetve ezzel párhuzamosan kerülhet sor az ún. **szakrendi/szakcsoportos rész** szerkesztési rendezőelvének kialakítására, és a tárgyszavak ennek megfelelő rendszerbe szervezésére. Ma még nem dőlt el véglegesen, hogy milyen szakrendi csoportosítás lenne alkalmas az anyag (a tárgyszavak) tartalmi elrendezésére. Célravezetőnek látszik a **Nemzeti Alaptanterv** követelményrendszerének műveltségterületei (10 csoport) illetve azok részterületei (18 alcsoport) alapján tartalmi szerkezetet képezni. Nyilván sokféle szakmai szempont átgondolása után döntenek a szakterület felelősei, ami azonban máris egyértelműen e megoldás mellett szólhat, az a könyvtárhasználók jövőben várható keresési szempontjai, kereső logikája. Mindenesetre meg kell várnunk a NAT követelményrendszer társadalmi vitát követő átdolgozását, a végleges változat (ezen belül a tartalmi struktúra) elfogadását.

Természetesen a **Tárgyszójegyzék** kiegészül a *használati utasítás*-sok-sok példával illusztrált útmutatásaival.

Végül a tárgyszó alá rendezés munkálatainak elvégzése után **nyomatott és számítógépes verzióban megjelenhetne 1995. decemberében az iskolai könyvtárak tárgyszójegyzékének végleges változata**. E munkálatok befejezésére azonban csak újabb anyagi támogatások esetén tudunk vállalkozni, amelyet továbbra is az MKM részéről remélhetünk.

Távolabbi tervünk: a tárgyszójegyzék általános körű bevezetése (1996)

A tárgyszójegyzék közreadása után kerülhet sor általános körű, országos bevezetésre, amit úgy képzelünk el, hogy Budapesten és az ország különböző régióiban 10–15 iskolai könyvtár önkéntes vállalkozás útján – megbízást kapna a referencia bázis feladatainak ellátására. (Ez természetesen csak megfelelő fejlesztési garanciák mellett valósulhat meg!) Központi tanfolyami felkészítés után

a bázishelyek elláthatnának a vonzókörükbe tartozó iskolai könyvtárak tájékoztatását, szakmai segítségét a tárgyszójegyzék további alkalmazásában. A kijelölt könyvtárak másik feladata az lenne, hogy javaslataikkal tovább segítsék a tárgyszójegyzék folyamatos bővítését, karbantartását, amelynek koordinálását, összefogását a Fővárosi Pedagógiai Intézet, vagyis intézetünk könyvtára vállalná, és – megfelelő anyagi garanciák mellett – itt születhetne meg a tárgyszójegyzék javított, bővített újabb kiadása – várhatóan 98–99 tájékán.

Az alkalmazó munkatársaknak azonban nemcsak a tárgyszójegyzék könyvtár-szakmai használatát kell elsajátítaniuk, hanem azokat a pedagógiai módszereket is, amelyekkel rá tudják vezetni a tanulókat a tárgyszó szerinti keresésre. Ez azt jelenti, hogy a könyvtárostánárnak és a nevelőtestület tagjainak meg kell taníttatniuk a tanulókat arra, miként lehet információs szükségleteiket, keresési szempontjaikat gyorsan és pontosan a jegyzékbe foglalt tárgyszavakkal kifejezni és ennek alapján a könyvtár számítógépes katalógusaiban, adatbázisaiban a megfelelő dokumentumokhoz eljutni.

A tárgyszójegyzék helye az iskolai könyvtárak átfogó számítógépesítési programjában

Bár a tematikai feltárás tárgyszavas módja hagyományos könyvtári technológiával is alkalmazható, igazából ez a műszer számítógépesítéssel egybekötve kamatoztatható. Horváth Tibor általános tárgyszójegyzéket sürgető írása és még később Rónai Tamás elemző cikke is arra utal, hogy a számítástechnikai környezethez igazából a tárgyszó szerinti feltárás, keresés simulhat. „Az általános tárgyszó rendszer hiánya immár az adatbázisok építésének ezáltal az elektronizáció további térhódításának legfőbb akadálya.” – hangsúlyozza Horváth Tibor tanulmányában. S ez még akkor is így van, ha az iskolai könyvtári területre próbáljuk leszűkíteni a fenti elvet.

Látnunk kell tehát az összefüggéseket a tárgyszójegyzék elkészítése, alkalmazása és az iskolai könyvtárak informatikai fejlesztése között.

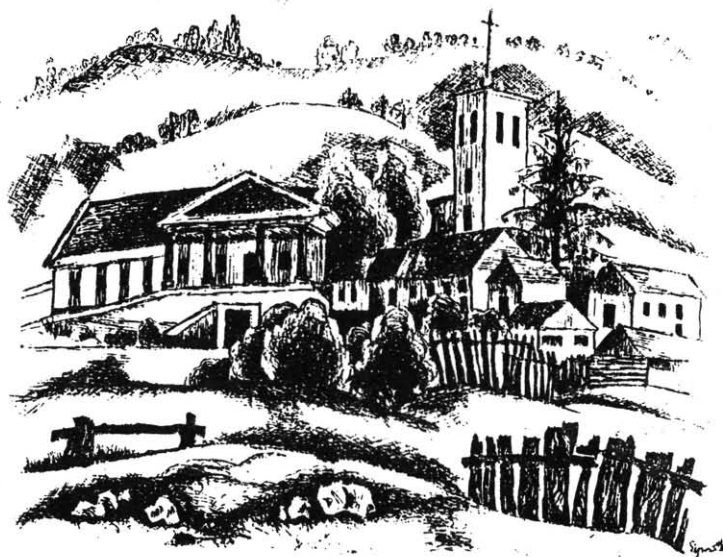
A fentiekben ismertetett munkálatok ugyanis perspektívikusan egy átfogó iskola (könyvtári) informatikai programban kaphatnak igazi funkciót, értelmet.

Terveink kezdettől kapcsolatban álltak/állnak az iskolai könyvtárak fokozatos számítógépesítésével. Az elmúlt öt-hat évben egyre több budapesti közép- és általános iskolában vettek számítógépet és integrált könyvtári programot (többnyire a Mohai Lajos által kifejlesztett SZIRÉN-t) a könyvtár részére. Ezzel párhuzamosan megindult 1991-től visszamenőleg a magyar könyvkiadást felölelő bibliográfiai adatbázis összeállítása, közreadása, amely egyrészt bibliográfiaként, másrészt a leltári számok feltüntetésével a könyvtár katalógusaiként funkcionálhat.

A teljes könyvkiadást átfogó adatbázis mellett azonban feltétlenül szükségesnek látjuk egy olyan szűkebb, 2–3 ezer címre szorítkozó adatbázis kiépítését is, amely a NAT követelmények helyi megvalósításához nélkülözhetetlen információhordozókat (könyvek, audiovizuális anyagok, számítógéppel olvasható dokumentumok) tartalmazná feldolgozva és (az általunk készített tárgyszójegyzékkel) tárgyszavazva. Egy ilyen segédeszköz az iskoláztatás első tíz esztendejében biz-

tosítaná az iskolákban a tananyagot képező, illetve azzal szoros összefüggésben álló dokumentális háttér gyors visszakereshetőségét a könyvtárostánár és a potenciális könyvtárhasználók (nevelő, tanuló) részére. Még az is elképzelhető, hogy egy ilyen adatbázis – külföldi mintára – a pedagógiai használhatóságra (példányszám szükségletre) is adna útmutatásokat. Mindenesetre támpontokat jelenthetne valamennyi iskola részére az állomány további alakításához (tehát deziderataként is működhetne), másrészt orientálhatná a kiadókat is az iskolai oktatásban nélkülözhetetlen anyagokról. Az adatbázis tehát a tantárgyi ajánló bibliográfiaként működhetne és saját katalógusként is a leltári számok feltüntetésével. Végül – és nem utolsó sorban – kitűnő eszközül szolgálhatna a tanulók informatikai képzésében arra, hogy megtanulják az adatbázisban való keresés technikáját – és ezzel a számítástechnika egyik leghatékonyabb gyakorlati alkalmazási lehetőségével ismerkedhetnének meg. A NAT-hoz kapcsolódó bibliográfiai adatbázis elkészítése, gondozása, folyamatos (éves, féléves) kiegészítése egyébként felelősségteljes munka, nagy szakmai hozzáértést igényel, így feltétlenül egy nagyobb intézményhez kötött központi szolgáltatás formájában látszik megvalósíthatónak.

A fenti gondolatmenetünkből logikusan következik, hogy a felsorolt segéd-eszközök munkálatait egy komplex könyvtár-informatikai fejlesztés rendszerében kell elhelyeznünk. Bár a részletes program elkészítésével adós még a szakma (a szakmai szervezetek), annyit már most is jelezhetünk, hogy várhatóan ennek keretében kell majd az iskolai könyvtárakat egységes, megfelelő hardver ellátottsághoz juttatni és – lehetőleg – jutányos áron megajánlani részükre a könyvtári munkafolyamatok számítógépesítését szolgáló, iskolai célokra kifejlesztett programo(ka)t, és biztosítani részükre az állományok feltárásához szükséges rekordokat... folytathatnánk a sort az iskolai állományokon túlmutató külső adatbázisokkal, amelyek megsokszorozhatják az iskolai könyvtár tájékoztató

lehetőségeit, s amelyek egyelőre géppel olvasható dokumentumok formájába, később – remélhetőleg – online úton is hozzáférhetővé válhatnak iskoláinkban.

Természetesen ezek a fejlesztési irányultságok nagymértékben összefüggnek az iskolák informatikai szemléletének színvonalával, azzal a kérdéssel, hogy mennyire igénylik, képesek-e befogadni, integrálni tevékenységükbe a korszerű információs technológiát és az általuk közvetített ismereteket. S természetesen függ a tervezet realizálása az állami, helyi fenntartói megítéléstől, anyagi lehetőségektől.

Mindenesetre a fejlődésben előttünk járó nemzetközi tapasztalatai és a NAT – társadalmi és individuális szükségletekből eredő – követelményei is arra utalnak, hogy az iskolák informatikai infrastruktúrájának kifejlesztése, korszerűsítése elodázhatatlan feladataink közé kell hogy tartozzék, ha tanulóinkat valóban tájékozódni akaró és tudó, önképzésre képes felnőttekké kívánjuk nevelni.

Dán Krisztina

Magyar képző- és iparművészeti tárgyszójegyzék

A megvalósíthatósági tanulmány rövidített változata

A Magyar Képzőművészeti Főiskola Könyvtára és a Magyar Iparművészeti Főiskola Könyvtára a szolgáltatások színvonalának emelése érdekében közös fejlesztésbe kezdett, amelynek célja egy integrált könyvtári rendszer kiépítése. Az ehhez csatlakozó háttérmunkálatok sorában első helyet kapott egy korszerű tárgyszójegyzék létrehozása, amely a két intézményben folyó tartalmi feltárás és visszakeresés hatékony eszköze kíván lenni. (A továbbiakban a tárgyszót tekintjük a szabályozott nyelvű osztályozásban az ismérvek nyelvi kifejezésének.) Jelen tanulmány az új tárgyszójegyzék kialakításának indokait és az ezzel kapcsolatos munkálatok menetét vázolja fel.

A két gyűjtemény kb. 50–50 ezer könyvtári egységet tartalmaz. Ennek több, mint 70%-a könyv és évkönyv, kb. 10% folyóirat, ezen kívül kiállítási katalógusok és nem hagyományos dokumentumok (videó, hangzóanyag stb.). A gyarapodás intézményenként 1–2 ezer egység évente. Várható, hogy a jövőben a nem hagyományos hordozójú dokumentumok száma növekedni fog.

A Magyar Képzőművészeti Főiskola Könyvtára állományának közel 50%-a, a Magyar Iparművészeti Főiskoláé mintegy 60%-a művészeti tárgyú. A második legnagyobb állományrészt a társadalomtudományok és a nyelvészet teszik ki (több, mint 30%). A természettudományok, alkalmazott tudományok és a szépirodalom 10%- körül van képviselve. A felhasználói igények kielégítésében különös jelentősége van a képközlő dokumentumoknak.

Mindkét helyen tervezik az intézményben oktató tanárokról szóló adattár kialakítását. Ugyancsak fontos, hogy a gyűjteményekben külön rész foglalkozzon az intézményekre vonatkozó fontosabb adatokkal is.